

ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ДЛЯ ІНТЕНСИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

А. Ю. Кравченко, аспірант,

Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН і МОН
України

kravchenko@irtc.org.ua

Розвиток інформатизації суспільства та швидка зміна технологій вимагають нових кроків у забезпеченні бази для швидкої підготовки та перепідготовки фахівців за умови масовості та безперервності. Саме це може допомогти цілеспрямовано підготувати велике коло спеціалістів, які потребують підвищення компетенції.

При традиційному навчанні викладач надає готові знання: пояснює новий матеріал, показує нові положення, підкріплює їх прикладами, ілюстраціями, дослідями, експериментами, домагається розуміння нового матеріалу, пов'язує його з уже вивченим, перевіряє ступінь засвоєння. Діяльність викладача має пояснювально-ілюстративний характер, а саме він стає транслятором знань, накопичених людством. Учні сприймають те, що надається, осмислюють, запам'ятовують, заучують, відтворюють, тренуються, вправляються тощо. Їх діяльність має репродуктивний характер. Це діяльність споживання, в якій навчений уподібнюється приймачу, що сприймає передану через транслятор інформацію. Разом з тим традиційна система навчання недостатньо забезпечує розвиток творчих здібностей учнів, або розвиває їх спонтанно, непродуктивно, «випадково».

За умов проблемно-орієнтованого навчання викладач або не дає готових знань, або дає їх лише за особливими методиками – нові знання, уміння і навички учні набувають самостійно при вирішенні особливого роду завдань і питань, т.з. проблемних. При традиційному навчанні упор робиться на мотиви безпосереднього сприйняття та відтворення навчальної інформації, при проблемно-орієнтованому навчанні провідними мотивами пізнавальної діяльності стають інтелектуальні мотиви пошуку знань (учні самостійно шукають знання, випробовуючи задоволення від процесу інтелектуальної праці, від подолання труднощів і знайдених рішень, припущень, осяянь).

Технологічна підтримка проблемно-орієнтованого навчання в телекомунікаційних навчальних середовищах.

Дистанційні курси є основою надання навчальних послуг на базі телекомунікаційних навчальних середовищ. Дистанційні курси утворюють в деякому розумінні автономні модулі (одиниці). Навчальні дисципліни представлені змістовними блоками (блок концепцій). Кожен змістовний блок утворюється у вигляді цілісного пояснення деякої змістовної ідеї курсу. Кожен змістовний блок розробляється для конкретної освітньої мети. Він полягає, як правило, з набору навчальних фрагментів, склад яких забезпечує досягнення пов'язаних із ним навчальних цілей.

Планування навчальної діяльності потрібно здійснювати відповідно до мети навчального процесу, відповідно до проблем, які мають бути висвітлені у процесі навчання. Необхідна достатня кількість інформаційних ресурсів для швидкої переструктуризації навчального матеріалу та необхідних інформаційних ресурсів (як основних, так і додаткових).

Модульність – багатократне використання окремих модулів для реалізації навчального процесу щодо розв’язання навчальних задач.

Особливості дистанційних курсів при проблемно-орієнтованому навчанні.

Проблемно-орієнтований підхід до організації навчання [2] використовується для інтенсивної підготовки та перепідготовки фахівців. Далі представлені основні етапи проектування.

Етап АНАЛІЗ: потрібно проводити всебічний аналіз – проблеми, проблемних ситуацій, які лежать в основі організації проблемно-орієнтованого навчання; потреб аудиторії, їх стартових знань та вмінь і відповідно і навчальних задач; навчальних ситуацій та цілей навчання; навчальних матеріалів та інформаційних ресурсів, які відповідають колу проблем; можливих змін методики навчання, засобів комунікацій тощо.

Етап ПРОЕКТУВАННЯ: основою діяльності є проектування загальної методики навчання, структури основних та додаткових навчальних матеріалів; можливих траєкторій навчання для визначених груп користувачів, методів та засобів контролю знань.

Етап РЕАЛІЗАЦІЯ: програмна реалізація засобів підтримки навчального процесу на базі телекомунікаційних навчальних середовищ (на цьому етапі, як правило, в середовищі Moodle); реалізація окремих програмних засобів для підтримки навчання, як от інтерактивні завдання, програмні модулі для реалізації вправ тощо. Також до цього етапу може бути віднесені розроблення нових навчальних матеріалів, курсів, мультимедіа; виявлення ризиків, дублювання, резервування тощо; покрокове проектування змін та доповнень; впровадження.

Етап ОЦІНЮВАННЯ. Проведення ПІЛОТНИХ експериментів і т.д. (відповідно до життєвого циклу) програмного забезпечення.

Підготовка до використання дистанційних електронних навчальних курсів з використанням дистанційних технологій повинна починатися з глибокого аналізу цілей навчання, дидактичних можливостей нових технологій передачі навчальної інформації, вимог до технологій дистанційного навчання з погляду навчання конкретних дисциплін, готовності викладачів до використання таких технологій, технічного, нормативно-правового, навчально-методичного забезпечення.

1. Гриценко В. И. Информационно-коммуникационные технологии в образовании для всех – в ракурсе проблем общества знаний/В.И.Гриценко . –К.: «Академперіодика», 2007.– 28 с.

2. Кравченко А. Ю. Перспективні технології навчання та освітні простори/А.Ю.Кравченко//. Збірник наукових праць.– Київ : Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН України та МОН України. 2008.–Вип. 2 – 58 с.